

Keskus 020 743 2920
Faksi 020 743 2935
www.bdo.fi
www.audiator.fi

BDO Auditor Oy
Vattuniemenranta 2
00210 Helsinki

Hangon kaupunki

Tilintarkastusmuistio 6.5.2024
Hangon kaupungin tarkastuslautakunnalle

HANGON KAUPUNKI

Tilintarkastus 2023

1. Tarkastus

Tilinpäätöksen tarkastuksessa on tarkastettu tasekirja, joka sisältää tuloslaskelman ja taseen liitetietoineen, ml. rahoituslaskelman, toimintakertomuksen, talousarvion toteutumisvertailun sekä konsernitilinpäätöksen liitetietoineen. Lisäksi on tarkastettu tilinpäätöksen varmentamiseksi laaditut tase-erittelyt sekä liitetietotositteet.

Tarkastukseen on käytetty n. 10 työpäivää. Tarkastus on erikseen dokumentoitu erillisissä työpaperissa ja tässä muistiossa tuodaan esille keskeisimmät tarkastushavainnot.

Tarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa.

2. Tilinpäätöksen tarkastushavainnot

2.1. Toimintakertomus

Toimintakertomuksessa esitettyjä lukuja verrattiin tilinpäätöksen lukuihin. Luvuissa ei havaittu ristiriitaisuuksia.

Toimintakertomuksessa on kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Hallitus ehdottaa, että tilikauden ylijäämä 4 919 252,65 euroa kirjataan tilikauden ali/ylijäämätilille. Taseessa on 31.12.2023 ylijäämää yhteensä 20 196 253,43 euroa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestäminen

Tilinpäätöksessä annetaan selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ja konserniohjauksen järjestämisestä. Selonteon mukaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutus on kaupungissa melko hyvällä tasolla. Kaupunginhallitus toteaa, että sisäinen valvonta on vuoden aikana toiminut kohtuullisesti.

Selonteosta puuttuu vielä kannanotot, miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella sekä miten on varmistuttu henkilökunnan ja luottamushenkilöiden riittävä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osaaminen (kts. Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta, s. 19-12, kohta 3.3).

Tilinpäätökseen sisältyvässä selonteossa on kuvattu konsernivalvonnan valvontaympäristöä sekä konserniyhtiöiden tavoitteet ja niiden toteutuminen.

Muistutamme edelleen, että kaupungin tytäryhteisöjen hallitusten valintoihin liittyen tulee jatkossa varmistua siitä, että hallitusten valinnassa varmistetaan kuntalain § 47 noudattaminen. Sen mukaan kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus.

Sisäisen valvonnan ohje hyväksytty 15.9.2020 § 26 kaupunginvaltuustossa ja konserniohje on hyväksytty kaupunginhallituksessa 5.10.2020 § 224 ja kaupunginvaltuustossa 13.10.2020 § 42. *Kuntalain 4 luku § 14 mukaan valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kaupunginjohtajan kanssa käydyssä keskustelussa 25.9.2023 todetaan, että konsernivalvonta ja riskienhallinta konsernissa on pettänyt. Suosittelemme, että konserniohje päivitetään ja kiinnitetään enemmän huomiota kaupunginhallituksen valvontavastuuseen.*

2.2. Talousarvioseuranta

Tarkastettiin kaikki vuoden 2023 aikana tehdyt muutokset talousarvioon. Lisämäärärahamuutokset täsmäsivät kaupunginvaltuuston hyväksymiin määrärahamuutospäätöksiin.

Muutettu talousarvio toteutui seuraavasti (ulkoinen/sisäinen):

(muutettu)	TA2023	TP2023	erotus	%
Tulot	18 245 895	14 581 989	-3 663 906	79,9
valmistus omaan käyttöön	325 000	226 054	-98 946	
Menot	-36 721 569	-32 940 943	-3 780 626	89,7
Netto	-18 150 674	-18 132 900	-17 774	99,9

Vuoden aikana tehtiin talousarviomuutoksia (sisältyy yllä oleviin lukuihin) yhteensä nettolisäys -112 000 euroa; Yleishallinto -240 000 euroa, kulttuuritoimi 18 000 euroa, ympäristö 440 000 euroa sekä tekninen -110 000 euroa ja vesilaitos -230 000 euroa. Sivistystoimessa ei tehty talousarviomuutoksia vuoden aikana, mutta talousarvio ylittyi tilinpäätöksessä 361 000 euroa.

Muutetun investointitalousarvion menot olivat 6,9 milj. euroa ja toteutuma 5,6 milj. Investointien talousarvioon tehtiin muutoksia netto 1 040 844 euroa (lisäys).

Kaupungin lainakannan kokonaismäärä nousi 0,6 milj. eurolla 49,3 milj. euroon (6 347 euroa/asukas). Konsernin lainakanta väheni 15,0 milj. eurolla, 54,5 milj. euroon (7 023 euroa/asukas).

Verotulojen toteutuma oli 24,9 milj. euroa, kun se talousarviossa oli 24,5 milj. euroa

Valtionosuuksien toteutuma oli 70 195 euroa ja talousarviossa 91 468 euroa.

Vuosikate oli muutetussa talousarviossa 7,5 milj. euroa ja tilinpäätöksessä 8,0 milj. euroa. Ylijäämä oli muutetussa talousarviossa 4,2 milj. euroa, toteutuman ollessa 4,9 milj. euroa ylijäämäinen.

2.3. Tuloslaskelma

Tuloslaskelma perustuu kirjanpitoon, on muodollisesti ja sisällöllisesti oikea ja sitä täydentävät riittävät liitetiedot.

Tilikauden 2023 palkkatäsmäytys käytiin läpi. Todettiin, että palkat täsmäytetään kuukausittain ja tilintarkastajan omassa täsmäytyksessä ei esiintynyt olennaisia erotuksia. Henkilöstökulut todettiin olevan oikealla tasolla suhteessa palkkoihin. Lomapalkkavaraukset todettiin tarkastuksessa oikein lasketuksi.

Verotulot on kirjattu kirjanpitolausuntakunnan kuntajaoston ohjeen ja veroviraston tilityserittelyn mukaisesti.

Valtionosuudet on kirjattu suoriteperusteisesti ja ne täsmäävät valtionosuuspäätöksiin. Kotikuntakorvaustulot ja –menot on ohjeiden mukaisesti kirjattu toimintatuottoihin ja –menoihin.

Poistot täsmäävät käyttöomaisuuskirjanpidon mukaisiin poistoihin.

Tuloslaskelman tuloksenkäsittely on kaupunginhallituksen esityksen mukainen.

2.4. Tase

Tase perustuu kirjanpitoon, on muodollisesti ja sisällöllisesti oikea sekä sitä täydentävät riittävät liitetiedot.

Taseen pysyvien vastaavien loppusaldot ja tuloslaskelman poistot olivat johdettavissa pysyvien vastaavien kirjanpidosta. Kun huomioidaan rahoitusosuudet, lisäykset täsmäsivät rahoituslaskelmaan.

Kiinteistöjen hankinnat ja luovutukset vastasivat taseen lisäyksiä ja vähennyksiä. Hankinnat vastasivat tarkastetuilta osin päätöksiä ja kauppakirjoja.

Ennen vuotta 2023 eräänntyneistä saamisista on kaupunginkamreerin mukaan 174 000 euroa. Prosessikuvaus myyntisaamisten perinnästä oli asianmukainen.

Vuoden 2023 myyntivoitot olivat 750 224 euroa. Suurin osa myyntivoitoista tuli maa-alueiden myynneistä 0,65 milj. euroa.

Kaupungin taseessa ei ole pakollisia varauksia. Vapaaehtoisia varauksia (investointivaraus) on 2 milj. euro.

Vieras pääoma on jaettu pitkä- ja lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan. Vieraan pääoman ryhmittely on taseohjeen mukainen.

2.5. Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma on laadittu kuntajaoston ohjeen mukaisesti.

Rahoituslaskelman talousarviossa pitkäaikaisten lainojen lisäys oli 5,3 milj. euroa. Uusia pitkäaikaisia lainoja ei kuitenkaan vuoden aikana nostettu. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin talousarvion mukaisesti 5,9 milj. euroa. Lyhytaikaisten lainojen muutos oli 6,9 milj. euroa.

Tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja taseen tunnusluvut ovat oikein laskettu.

Kertynyt ylijäämä on 31.12.2023 n. 20,2 milj. euroon, mikä tarkoittaa 2 603 euroa per asukas. *Asukasmäärä on edelleen laskenut, vuonna 2023 asukasmäärä pieni 105 henkilöllä 7 760 henkilöön, eli -1,3 %:lla.*

2.6. Liitetiedot

Liitetietojen sisältö täsmäytettiin viralliseen tuloslaskelmaan ja taseeseen. Liitetiedot vastaavat KILA:n kuntajaoston yleisohjetta liitetiedoista.

Liitetiedoista oli laadittu tarvittavat ja riittävät selvitykset ja erittelyt.

Johdannaisia koskevat tiedot on esitetty voimassa olevien säännösten sekä oikean ja riittävän kuvan kannalta oikein. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä johdannaisten markkina-arvo on kaupungin kannalta yht. 1,7 milj. euroa. Koronvaihtosopimukset suojaavat lyhyitä lainoja, kaupungilla on lainoja johdannaisten verran ja niiden juoksuajan.

Kirjanpitolain 2 luvun 5b § mukaan tilinpäätöksen liitetiedon tulee, jollei sen perusta muuten ole ilmeinen, perustua sen sisällön todentavaan tositteeseen (*liitetietosite*). Liitetiedon ja sen todentavan liitetietositteiden välisen yhteyden tulee olla vaikeuksitta todettavissa. Todettiin, että jokaiselle liitetiedolle oli laadittu asianmukaiset liitetietositteet.

2.7. Hangon Vesi

Hangon Veden tase on tarkastettu täsmäyttämällä tilinpäätöksen tasetta allekirjoitettuihin tase-erittelyihin. Tuloslaskelma on täsmäytetty pääkirjaan. Rahoituslaskelma täsmäytettiin tuloslaskelmaan ja taseeseen.

Tilinpäätöksen liitetiedot on täsmäytetty kirjanpitoon. Liikelaitoksen toimintakertomuksen luvut on täsmäytetty tilinpäätökseen.

Kaupungin tilinpäätöksessä oleva Hangon Veden tilinpäätös vastaa alkuperäistä allekirjoitettua tilinpäätöstä.

Hangon vesi- ja viemärlaitoksen tilinpäätöslaskelmat ja sanallinen kertomus laitoksen toiminnasta antavat olennaisilta osin oikean ja riittävän kuvan laitoksen toiminnasta ja taloudellisesta tilanteesta.

Myyntisaamisissa todettiin kuitenkin olevan muutaman kymmenen tuhannen euron edestä >1 vuoden ikäisiä saatavia. Vanhimmat ovat vuodelta 2016. *Suosittelimme, että myyntisaatavat käydään kauden 2024 aikana läpi ja että epäkurantit saatavat kirjataan kuluksi ja siirretään jälkiperintään.* Tilinpäätöksen osalta >1 vuoden ikäisten saatavien summa ei kuitenkaan ole olennainen.

2.8. Konsernitilinpäätös

Hangon kaupunki on laatinut konsernitilinpäätöksen, joka sisältää konsernitaseen, konsernituloslaskelman ja konsernin rahoituslaskelman.

Hangon kaupungin ja yhdisteltävien yhteisöjen tietojen tallentamista konsernilaskentaan on tarkastettu. Myös sisäisten erien eliminointikirjauksia on tarkastettu. Käytiin läpi myös osakkuusyhteisöjen yhdistelyyn liittyvät kirjaukset sekä vähemmistöosuuksien erottaminen. Todettiin että konsernitilinpäätös ei sisällä olennaisia virheitä tai puutteita.

Rahoituslaskelmasta tarkastettiin pistokokeellisesti suoraan tuloslaskelmasta ja taseesta tulevia eriä. Rahoituslaskelma on tehty yhdistelemällä yhtiöiden ja kuntayhtymien rahoituslaskelmista. Todettiin että rahoituslaskelma ei sisällä olennaisia virheitä tai puutteita.

Konsernitilinpäätös on näkemyksemme mukaan laadittu hyvän kirjanpitotavan mukaisesti ja konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

3. Tase-erittelyt

Tase-erittelyjen sisältö oli asianmukaisesti eritelty.

Lomapalkkajaksotus oli n. 12 % henkilöstökuluista.

Hangossa 6. päivänä toukokuuta 2024

BDO Audiator Oy

Tove Lindström-Koli

JHT, HT

JAKELU	Tarkastuslautakunta, Kaupunginhallitus, Kaupunginjohtaja Petra Ståhl, Kansliapäällikkö Hanna Höglund, vt. kaupunginkamreeri Nina Granqvist, controller Kim Adolfsson,	tiedoksi toimenpiteitä varten toimenpiteitä varten toimenpiteitä varten toimenpiteitä varten toimenpiteitä varten
--------	--	--